

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף פב

משנה: 'לפני שנה': לפני השנה הסמוכה לבר מצוה. כלומר שנתיים קודם לבר מצוה הוא מתחנך לצום שעות, ושנה קודם לבר מצוה הוא מתחנך להשלמת הצום יום שלם. **'ולפני שנתיים':** שנתיים לפני השנה של קודם הבר מצוה, דהיינו שלוש שנים קודם לבר מצוה הוא מתחנך לשעות.

גמרא: הא בחולה: תינוק חולה מחנכים אותו שנה קודם לשנה שלפני הבר מצוה לשעות, ואילו תינוק בריא מחנכים אותו שנתיים קודם (כלומר סה"כ שלוש שנים לפני הבר מצוה: שנתיים מתוכם לשעות ושנה להשלמה). כנ"ל.

א"ר הונא... ורב נחמן: לדעת רב הונא ורב נחמן תינוק בריא מחנכים אותו ארבע שנים קודם לבר מצוה: שנתיים מחנכים לשעות ושנתיים משלימים מדרבנן, וחולה מחנכים אותו שלוש שנים קודם לבר מצוה: שנתיים לשעות ושנה להשלמה מדרבנן. אך לדעת רבי יוחנן אין השלמה מדרבנן אלא רק חינוך לשעות: שנתיים לבריא ושנה לחולה.

תנן התינוקות: לכאורה משנתנו מתבארת רק לפי דעת רב הונא ורב נחמן ולא לפי דעת רבי יוחנן. דהיינו המשנה מדברת בחולה שלפני שנה' קודם לבר מצוה מחנכין אותו להשלמה, 'ולפני שנתיים' כלומר שנתיים קודם לשנת השלמה מחנכים אותו לשעות. אך לדעת רבי יוחנן שבריא מתחנך רק שנתיים קודם לבר מצוה וחולה רק שנה קודם, לא מסתדרת המשנה?

רבי יוחנן מתרץ שצריך לגרוס את דברי המשנה 'מחנכין שנה סמוך לפירקן' ולא גורסים 'לפני', דהיינו מחנכים אותם רק שנה אחת או שתיים לפני הבר מצוה כאמור.

ת"ש דתני רבה בר שמואל: בברייתא זו מפורש שמחנכין אותן רק 'שנה או שתיים סמוך לפירקן' ולא 'לפני שנה ולפני שנתיים'. דהיינו כרבי יוחנן ולא כרב הונא ורב נחמן?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

מאי חינוך נמי דקתני השלמה: רב הונא ורב נחמן מפרשים שהברייתא מדברת על החינוך להשלמה מדבריהם, דהיינו שנתיים לבריא ושנה לחולה, (ואינה מדברת על החינוך לשעות שהוא קודם לכן לבריא ולחולה כנ"ל).

משנה: אשה מעוברת שהריחה מאכל ביוה"כ והיא מתאוה לו (= אם היא לא תאכל ממנו יש סכנה לאם ולעובר), מאכילים אותה עד שתתישב דעתה.

חולה מאכילים אותו על פי בקיאים, כלומר שני רופאים שיאמרו שהוא מסתכן אם לא יאכל.

נמרא: תוחבין לה כוש: תוחבים מקל ברוטב של בשר הקודש או החזיר והיא מוצצת אותו.

גילוי עריות ושפיכות דמים מנלן: נאמר לעניין נערה המאורסה שנאנסה - "וְלַנְעָרָה לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנְעָרָה חֵטָא מוֹת, כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רַעְיוֹ וּרְצָחוֹ נָפֶשׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה", וכי לעניין מה התורה מדמה את האונס נערה המאורסה לרוצח? אלא הרוצח המוזכר כאן בא ללמד אותנו דין לגבי נערה המאורסה, והוא גם לומד דין לעצמו מנערה המאורסה.

הגמרא מבארת: רוצח לומד מנערה המאורסה: כשם שיש רשות למציל להציל את הנערה המאורסה מהרוצח אחריה לאונסה ע"י שיהרוג אותו לפני שבא עליה (שנאמר "וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ", משמע שאם יש מושיע עליו להושיע אותה בכל מה שאפשר), כך יש רשות להציל את הנרדף ולהרוג את מי שרודף אחריו להורגו. נערה המאורסה לומדת מרוצח: כשם שאסור לו להציל את עצמו ע"י שירצח את חבירו (= כגון שאמרו לו אם לא תהרוג את חברך נהרוג אותך), כך אסור לו להציל את עצמו ע"י שיבעול ארוסת חבירו (= כגון שאמרו לו אם לא תבעול אותה נהרוג אותך).

קושיא: ורוצח עצמו מנין לנו שאסור לו להציל את עצמו ע"י שירצח את חבירו? תירוץ: זו סברא - וכי דמך אדום יותר מדם חברך?

ביאור: נאמר בתורה "וּשְׂמֵרְתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בְּנֵהֶם", כלומר שחביבה נפשם של ישראל לפני הקב"ה יותר מהמצוות, ועדיף לקב"ה שתתבטל המצווה העיקר שהאדם ישאר בחיים, אבל עכשיו ע"י שהוא יהרוג את חבירו הרי שגם הישראל נהרג וגם המצווה של "לא תרצח" בטילה, וא"כ מדוע שהקב"ה יחפוץ שתעבור על מצוותו כדי להציל את עצמו בדם חברך, וכי דמך חביב על הקב"ה יותר מדם חברך?

(המשך בדף הבא ↓)

לחשו לה: לחשו באזניה שהיום יוה"כ, אולי תוכל להתאפק ולא לאכול. **ואלחישה:** קיבלה את מה שלחשו לה, שפסק העובר מתאוותו.

שבתאי אצר פירי: 'שבתאי אֶצֶר הפירות', שהיה מפקיע את השער ומוכר את הפירות ביוקר.